

บทบาทตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในการพัฒนาชุมชนในจังหวัดภาคใต้
Roles of Community Relation Police in Community
Development in Southern Provinces

ร้อยตำรวจโท อำนาจ ดี

Police Lieutenant Annaj-Dee

๓

เลขที่ HV 7816.55 @ 63 2538
เลขทะเบียน.....
..... / 18 ก.พ. / 2538

Order Key 4450
BIB Key 78155

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Education Thesis in Community Development Education

Prince of Songkla University

2538

ชื่อวิทยานิพนธ์	บทบาทการวิจัยชุมชนสัมพันธ์ในการพัฒนาชุมชนในจังหวัดภาคใต้
ผู้เขียน	ร.ศ.ท. อำนวย ดี
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน
ปีการศึกษา	2538

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับบทบาทของเจ้าหน้าที่
สำรวจชุมชนสัมพันธ์ในการพัฒนาชุมชน 2) เปรียบเทียบระดับบทบาทของเจ้าหน้าที่
สำรวจชุมชนสัมพันธ์ในการพัฒนาชุมชนตามตัวแปร อายุ ราชได้ ภูมิภาค ประสบการณ์
การทำงาน ประสบการณ์การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานสำรวจชุมชน
สัมพันธ์ระดับอื่นของสถานสำรวจ ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาชุมชนและงาน
สำรวจชุมชนสัมพันธ์ และเจตคติต่อการพัฒนาชุมชน 3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค
รวมทั้งข้อเสนอแนะในการดำเนินงานสำรวจชุมชนสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาคือ
เจ้าหน้าที่สำรวจชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งปฏิบัติงานในจังหวัดภาคใต้ จำนวน 363 คน
จากประชากร 990 คน โดยการสุ่มแบบมีสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลมีทั้งหมด 5 ชุด คือ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป 2) แบบทดสอบ
วัดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาชุมชนและงานสำรวจชุมชนสัมพันธ์ 3) แบบวัด
เจตคติของสำรวจชุมชนสัมพันธ์ต่อการพัฒนาชุมชน 4) แบบสอบถามวัดบทบาทในการ
พัฒนาชุมชนของสำรวจชุมชนสัมพันธ์ 5) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและ
ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม
สำเร็จรูป SPSS PC⁺ เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การ
ทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) และการทดสอบ
ค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé Method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. เจ้าหน้าที่สำรวจชุมชนสัมพันธ์ มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนโดยภาพ
รวม อยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับ
สูง 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา สังคม และการเมืองการปกครอง กับมีบทบาทใน
ระดับปานกลางในด้านเศรษฐกิจและด้านสุขภาพอนามัย

2. ผลการเปรียบเทียบระดับบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์พบว่า

2.1 เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่มีอายุสูงกว่า 40 ปี มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนด้านการศึกษา สังคม สุขภาพอนามัย การเมืองการปกครอง และโดยภาพรวมสูงกว่าผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีบทบาทในด้านเศรษฐกิจสูงกว่า ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนด้านการศึกษา สังคมสูงกว่าผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้ที่มีอายุสูงกว่า 40 ปี กับผู้ที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ไม่พบความแตกต่าง

2.2 เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่มีรายได้สูงมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนด้านการศึกษา การเมืองการปกครองสูงกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนด้านสังคมโดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ที่มีรายได้สูงมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนด้านการเมืองการปกครองสูงกว่าผู้ที่มีรายได้ปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้ที่มีรายได้ปานกลาง มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนด้านการศึกษาสูงกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่มีภูมิลำเนาต่างกันมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนทั้ง 5 ด้าน และโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.4 เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนในด้านการศึกษา สังคม สุขภาพอนามัย การเมืองการปกครอง และโดยภาพรวมสูงกว่าผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจสูงกว่าผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่มีประสบการณ์เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนในด้าน การศึกษา สังคม การเมืองการปกครอง และโดยภาพรวมสูงกว่าผู้ที่ไม่ม่ประสบการณ์การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05 ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่มีประสบการณ์เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับ การดำเนินงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนด้านสุขภาพอนามัยไม่ แตกต่างกับผู้ที่ไม่มีประสบการณ์การเข้ารับการอบรมการดำเนินงานตำรวจชุมชน สัมพันธ์

2.6 เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่ปฏิบัติงานในสถานตำรวจชั้น 1 มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนในด้านการศึกษามากกว่าผู้ที่ปฏิบัติงานในสถานตำรวจชั้น 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่ปฏิบัติหน้าที่ ในสถานตำรวจชั้น 1 มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนด้านการเมืองการปกครองสูงกว่าผู้ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานตำรวจชั้น 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเจ้าหน้าที่ ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานตำรวจชั้น 2 กับผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานตำรวจ ชั้น 3 ไม่พบความแตกต่าง

2.7 เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่มีความรู้ความเข้าใจในการ พัฒนาชุมชนและงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์สูงและปานกลางมีบทบาทในการพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สูงกว่าผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาชุมชนและงาน ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาชุมชนและงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน ด้านเศรษฐกิจสูงกว่าผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาชุมชนและงานตำรวจชุมชน สัมพันธ์ปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.8 เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่มีเจตคติต่อการพัฒนาชุมชนสูง มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม สุขภาพอนามัย การเมือง การปกครองและโคสุขภาพรวมสูงกว่าผู้ที่มีเจตคติต่อการพัฒนาชุมชนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่มีเจตคติต่อการพัฒนาชุมชนสูงมี บทบาทในการพัฒนาชุมชนด้านสุขภาพอนามัยสูงกว่าผู้ที่มีเจตคติต่อการพัฒนาชุมชน ปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ที่มีเจตคติต่อการพัฒนาชุมชนปานกลาง มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และโคสุขภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนด้านสุขภาพอนามัย อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

3. ปัญหาในการพัฒนาชุมชนของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์พบว่า ปัญหา ที่สำคัญคือการขาดงบประมาณที่ใช้สนับสนุนในการทำกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชุมชน

ข้อเสนอแนะ กรมตำรวจควรสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ให้มากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานภาคเอกชนผนึกกำลังร่วมมือให้การสนับสนุนส่งเสริมเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ตลอดจนผลักดันให้ตำรวจทุกระดับชั้นทั้งในภูธรและนครบาลเข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นโดย การเป็นสมาชิกหมู่บ้าน เป็นกรรมการระดับต่าง ๆ ขององค์กรในท้องถิ่นเพื่อพัฒนา ชุมชนนั้น ๆ

Thesis Title   Roles of Community Relation Police in
                          Community Development in Southern Provinces
Author   Pol. Lt. Annaj Dee
Major Program   Community Development Education
Academic Year   1995

Abstract

This research was intended (1) to investigate the role of community relation police-officers in community development (2) to compare their roles in community development with respect to age, income, domicile, work experience, experience in attending trainings on the execution of community relation police, class of police-stations, knowledge of community development and community relation police, and attitudes toward community development, and (3) to investigate problems, issues as well as suggestions pertaining to the execution of community relation police. The samples of this study were 363 community relation police-officers working in 14 provinces of Southern Thailand. The samples were drawn from the total population of 990 through a proportional random sampling. In collecting the data, a five-part questionnaire was used. Part I of the questionnaire was a checklist on the respondents background information, and Part II was a test on knowledge of community development and community relation police. Part III was a rating-scale questionnaire on these police-officers attitudes toward community development. Part IV was a rating-scale questionnaire on the roles of community relation police-officers in community development, and Part

V contains questions aimed at gathering problems, issues and suggestions pertaining to the execution of community relation police. In data analysis, an SPSS PC⁺ was used for percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, an analysis of variance (ANOVA) as well as a post-test for pair-difference mean which was done through Scheffé Method

The research findings were as follows:

1. The roles of community relation police-officers in the overall community development were found to be at a moderate level. However, when each area of community development was considered, it was found that their roles in educational, social and political development was at a high level while their roles in economic and health-care development were at a moderate level.

2. The relative roles of the community relations police-officers were as follows:

2.1 The police-officers who are over 40 years old play a greater role in the overall community development as well as in educational, social, health-care and political development than those who are under 31 years old, with the significant difference of 0.01. Their roles in economic development were also greater than those under 31 years old, with the significant difference of 0.05. The officers who are 31-40 years old play a greater role in educational and social development than those who are under 31 years old, with the significant difference of 0.05. However, no significant differences were found between those who are over 40 years old and those who are 31-40 years old.

2.2 The police-officers with high income play a greater role in educational and political development than those with low income. The level of significant difference

was 0.01. Their roles in the overall community development and in social development were also greater than those with low income, and the significant difference is at 0.05. The officers with high income play a greater role in political development than those with average income, with the significant difference of 0.05 whereas those with average income play a greater role in educational development than those with low income, with the significant difference of 0.01.

2.3 In the overall as well as in each area of community development, the roles of the officers with different domiciles were found not to be different.

2.4 The police-officers with more than 10 years work experiences play a greater roles in the overall community development as well as in educational, social, health-care and political development than those with less than 10 years work experiences. The significant difference was at 0.01. They also play a greater role in economic development than those with less than 10 years work experiences, with the significant difference of 0.05.

2.5 The officers who had attended trainings on the execution of community relations police play a greater role than those who had never attended such trainings in the overall community development as well as in educational, social and political development, with the significant difference of 0.01, and in economic development, with the significant difference of 0.05. However, whether the officers had or had not attended the trainings on the execution of community relations police, their roles in health-care development were found not to be significantly different.

2.6 The officers working at the police-stations of class 1 play a greater role in educational development than those working at the police-stations of class 2. The significant difference was at 0.01. Those working at the police-stations of class 1 also play a greater role in political development than those working at the police-stations of class 3. The significant difference is at 0.05. However, no significant differences were found between those working at the police-stations of class 2 and class 3.

2.7 The officers with good knowledge and average knowledge of community development and community relations police play a greater role in educational and economic development than those with little of such knowledge. The significant difference was at 0.05. Those with good knowledge of community development and community relation police play a greater role in economic development than their counterparts with little knowledge. The significant difference was at 0.05.

2.8 The officers with good attitudes toward community development play a greater role in educational, economic, social, health-care and political development as well as in the overall community development than those with bad attitudes toward community development. The significant difference was at 0.01. Besides, those with such good attitudes also play a greater role in health-care development than their counterparts with moderate attitudes. The significant difference was at 0.05. However, the officers with moderate attitudes toward community development were found to play a greater role in educational, economic, social and political development and in the overall community development than those with bad attitudes. The significant

difference was at 0.01. Their role in health-care development was also greater than those with such bad attitudes, with the significant difference of 0.05.

3. The crucial problems of community development encountered by community relations police-officers were found to stem from lack of budget to fund the activities relevant to community development. The respondents had suggested that financial support and support of equipment be augmented by the Police Department, that both government and private sectors be invited to participate in and help support the activities of the community relation police, and that both provincial as well as metropolitan police-officers of all ranks be encouraged to take part in community development; for instance, by becoming members of the villages or committee members of various local organizations to help develop those communities.